

III.

Kocsis Zsófia

Romani kris

Tanítási dráma, az Infamia című lengyel sorozat alapján

Tantárgy: cigány népismeret

Időtartam: 2x45 perc

Évfolyam: 9. 10. évfolyam

Fókusz: Az óra során azt a kérdést feszegetjük, hogyan hat a társadalom és a kultúra a fiatalokra? Van-e a fiataloknak választása? Hogyan és mennyire tudják megváltoztatni a környező társadalmat? Mindezt egy zárt kultúra szereplőin keresztül.

Az óra célja: megismertetni egy szerepjátékon keresztül a zárt oláh cigány csoportok törvényeit, kulturális sajátosságait

Életkor: 15-18 év

Drámapedagógiai jártasság: nem szükséges

1. Narráció:

Gita Burano történetét hoztam nektek mára. Gita Lengyelországban született, egy Jaworzno nevű városban. 2 testvére van, egy öccse (10 éves) és egy húga (6 éves). Szülei oláh cigányok. Édesapja szerencsejáték függősége miatt évekkal ezelőtt száműzte őket a nagy család, ezért jelenleg Angliában, Carltonban élnek lakókocsiban, egy „erdő tábor“ nevű telepen. A szülőknek nagyon hiányzik a család, hiszen közös bizniszben voltak. Anyagi és érzelmi értelemben is nehéz nekik a külön élés. Édesanyja Gita 2 kisebbik testvéréről gondoskodik. Édesapja a fő kenyérkereső, kereskedő. Gita, ha nem ért egyet a szüleivel barátnőjéhez, Sonnyhoz megy át és ilyenkor ott is alszik. Testvéreit és szüleit is nagyon szereti. Gitának van egy nővére, akivel Angliába költözésük óta nem találkozott, mert nővére szerelemből ment férjhez egy nem cigány fiúhoz, ezért a tág és a szűk család is száműzte. Gitának nagyon hiányzik a nővére. A romani kris, azaz cigánytörvényekkel nem tud teljesen azonosulni, hiszen a nővérét is emiatt vesztette el. Szülei nem beszélnek a nővéréről. Gita híres rapper szeretne lenni, az iskolában jó tanuló. Sok barátja van, ő a társaság központja. Baráti összeröffenéseken gyakran kéri, hogy rappeljen. Szülei nem állnak az álmai útjába. Elengedik a barátaival, szívesen veszik, hogy zenél.

2. Tanári kérdés

Mit gondoltok Gitáról és a családjáról?

(narráció) Az erdő táborban több cigány család él, esténként tűz körül ülve énekelnek, zenélnek, esznek, isznak és beszélgetnek.

3. 3 csoport állókép:

- A) Csináljatok egy állóképet az estéről. Legyen ott a család minden tagja, gondoljátok át ki hol ül!
- B) Csináljatok állóképet amikor Gita a barátaival tölti az estjét!
- C) Csináljatok egy képet egy családi vacsoráról!

Közösen megbeszélni: Mit árul el Gita pozíciója a három képen?

(narráció) Gita-t az előző este amikor hazaért nagy hírrel fogadta az apja. Megbocsátott a család, haza költöznek. A szülei nagyon boldogok, ő viszont dühös. Neki Anglia az otthona. Ide jár iskolába, itt élnek a barátai. Hozzá vágja az apja fejéhez, hogy hamarosan nagykorú lesz és akkor végre ő dönt a saját sorsa felől. A veszekedés után lelép otthonról. Átmegy barátnőjéhez.

4. Jelenet

---

3 kiscsoport:

- A) Gita a barátnőjével, Sonnyval való esti beszélgetése. Jelenítsétek meg ha van kedvetek, ha nincs csak meséljétek el, milyen beszélgetés zajlott le köztük szerintetek!
- B) Gita rap szöveget ír a történeésekről és az ezzel kapcsolatos érzéseiről. Írjátok meg a szöveget!
- C) Gita szüleinek beszélgetése miután kiderül haza költözhetnek. Jelenítsétek meg, vagy írjátok le mi lehetett a beszélgetés és olvassátok fel!

5. Tárgyak

Gita bepakol a táskájába. Három számára fontos dolgot rak be először. Mit gondoltok mi lehet az a három?

6. Állókép

Készítsünk állóképeket a kiscsoportokban a tárgyakhoz kapcsolódva!

7. Szabály

Lányok csak szoknyában járhatnak.
Nem mehetnek sehova egyedül a lányok.
A lányok nem járhatnak iskolába.
Lányoknak nem lehet tetoválásuk.

Három csoport 1-1 szabályt kap, mindhárom kiscsoport csináljon ebből egy jelenetet, ahol a szabály konfliktust szül Gita és a családja között!

8. Rap szöveg kiosztása, elolvasása

„Hulladékválogató: mi, ti, ők
Agyamban lüktető erők: mi, ti, ők
Felrobban: bumm, bumm!
A holnap gyerekjáték, és ennyi
Másnap már úgysem számít semmi
Állj fel, ha elestél
Hamuvá égsz, rácsesztél
Lent a földön
Elporladsz, redva a köbön.
Brazilként az Amigád lehetnék
De cigány vagyok
A pomponlányság álomkép
Boksz!
Mi, ti, ők!“

Mi a véleményetek a rappel kapcsolatban? Milyen érzelmek vannak most Gitában?

9. Jelenet

Két önként jelentkező felolvassa az anya-lánya beszélgetést:

Anya: Meg kell értened, miért olyan fontos nekünk az esküvőd. Tudsz apád tartozásáról. Komoly a szerencsejáték-adósság. A nagybácsi kifizette. Nehogy gyalázat érje a családot. Marko az apád pedig megígérte, hogy megadja. De Stefannak már nem a pénz kell. Hanem hogy apád segítsen megerősíteni az üzleti kapcsolatot a csehekkel. Ezért kell feleségül menned Jankóhoz.

Gita: Én törlesszem apa adósságát? Ezért jöttünk el Walesből. Mennyit érek?

Anya: Százerzerrel tartozik apád

Gita: És ha nem megyek hozzá?

Anya: Csak te menthetsz meg bennünket,

Gita: Engem ki fog megmenteni?

Anya: Egy család vagyunk.

Beszélgessünk arról, pontosan mi történt ebben a beszélgetésben! Milyen lehetőségei vannak Gitának?

Gita és az apja eldöntik, hogy szerencsejátékkal megszerzik a pénzt és visszavásárolják a szabadságát.

10. Szerencsejáték

Dobókocka jelzi a játékot. 1. 2. dobás elúszott a pénz. 3-4 nem történik semmi 5-6 duplázódik. Lehet játszani.

HA: Megnyerik a pénzt, ám az apja nem tud leállni és újra eljátssza az összes pénzt.

HA: veszítenek, veszítenek.

HA: pénzüknél maradnak, automatikusan az első lép életbe.

(narráció) Gitát meglepik angliai barátai, akik azzal szembesülnek, hogy Gita titkolja cigányságát.

11. Forrószék

A tanár Gita szerepébe lép és a diákok az angol barátok szerepéből kérdezhetnek tőle. Kérdőre vonhatják, tanácsokat adhatnak stb.

El kell hangoznia a tanártól: Gita egyik este elszökött egy házibuliba, ahol szembesült a lengyelországi rasszista megnyilvánulásokkal, ami miatt azt hazudta a lengyel barátainak, hogy brazil származású.

12. Improvizáció

Tanári szerepbelépés: nagymama.

Gitát az egész osztály játssza.

Tanári instrukció: Mindenki képzelje magát Gitának, a többiek az osztályban, pedig Gita osztálytársainak!

Nagymama leszúrja Gitát, hogy mutogatja torna órán a térdét (rövidnadrágot visel).

Jelenet végén: Mindenki mondjon egy gondolatot, vagy egy érzést, ami eszébe jutott Gitaként a nagymama kiakadása közben.

13. Jelenet kiscsoportban

(narráció) Elég nagy bajban van Gita. Családja ki van akadva, hogy nem akarja követni a szabályokat, barátai berágtak rá, mert hazudott, szülei tőle várják a megmentést, de közben szeretik Gitát. Másnap senki nem szólt Gitához az iskolában.

3 kis jelenet elkészítése és bemutatása

A) Barátai beszélgetése Gitáról

B) Családban lezajló beszélgetés Gita új stílusáról, a hagyományok (nem) betartásáról

C) Gita szüleinek beszélgetése

14. Vita

Jankó megkérte Gita kezét.

Két csoport. Mindegyik kijelöl egy szószólót. Egyik csoport megbeszéli, miért kell férjhez mennie, másik megbeszéli miért kell saját magáért kiállnia. Majd a szószólók érvelnek és vitáznak egymással.

15. Videóklip

Gita ezt a klippet készítette:

klip lejátszása, magyar szöveg kiosztása, klip: https://www.youtube.com/watch?v=_v8vZioVFtg

Mit gondoltok erről?

Magyar szöveg:

„Sebet ejtettek,
a lelkemen, a népemen
Címke vagyok, kósza élettelen
Nem kerek semmi sem
Szólni reménytelen
Ha mások nem szeretnek
Majd mi szeretjük egymást
Szeressük magunkat
Tagar erről zenél
Nem tudták megölni,
Mert ő rapben tovább él
Gyűlölöm a gyűlöletet
Ha tombol a rossz vérem
Bennem is ez folyik
Szenny az ereimben
Ki vagyok?
Önmagamot adom
Maradok
Élvezni akarom
Hé, hé, hé!
Van innen is kiút
Egyék meg, amit főztek
Mert leszarom
Ki vagyok?
Önmagamot adom
Maradok
Élvezni akarom
Hé, hé, hé!
Van innen is kiút
Egyék meg, amit főztek
Mert leszarom
Mint hamvából a fönix
Feltámadok reggel
Tollam csupa remény
Szívem tele sebbel
Változik bármi?
Újjászületek újra és újra
Nem lehetnék más

Csak arc nélküli hulla
Szemetekben egy nulla
Aki kopasz, mint a gyalult deszka
A semmi szabaddá tesz
Nem leszek rabszolga
Mit nekem gyalázat?
Vagyok, aki vagyok
Amíg ők alkudoznak
Gita megy egy jó nagyot
Sok génből állok
Problémássá válok
A Sztűx partján várok
A túloldal a te világod
Biztonságos lapulni
Sodródni az árral
Az igazság vak
Nyisd ki a szemed, barátom!
Ki vagyok?
Önmagamot adom
Maradok
Élvezni akarom
Hé, hé, hé!
Van innen is kiút
Egyék meg, amit főztek
Mert leszarom
Ki vagyok?
Önmagamot adom
Maradok
Élvezni akarom
Hé, hé, hé!
Van innen is kiút
Egyék meg, amit főztek
Mert leszarom
Lecserélnék minket
Fekete fájdalom a szemünkben
Mi döntünk, nem más
Jöhet a holdra szállás”

3 kiscsoport

- A) Mit gondolnak az idősebbek a családból?
- B) Mit gondolnak Gita barátai?
- C) Mit gondolnak Gita fiatal rokonai?